

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Meročina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Misli in izreki.

Vsak je sam svoje sreče kovač. Če hočeš živeti plodonosno življenje, moraš delati sam s seboj, kot vrtnar s plečninitim drevesom. Sej na polju svojega življenja plemenito seme, če hočeš doseči plemenit plod.

Škoda moči za sovraštvo! Dve hiši, ki se vedno sovražita, zmerjata in preganjata, bosta nazadnje obe propadli. Taki sosedeje zapravljaljo svoje sile, med tem pa uhajajo dobre strani življenja brez sledu mimo njih.

Išči nebeško kraljestvo sam v sebi, in ne vsiljuj ga drugemu, ker vsake oči drugače vidijo in vsaka glava po svoje misli.

Narodna-obrambna razstava.

V Ljubljani je bila ta teden otvorjena razstava, kjer je bilo razstavljeno gradivo, ki se tiče napredovanja in nazadovanja Slovencev.

Ne bomo navajali suhoparnih števil iz te razstave. Omenimo naj samo nekaj glavnih stvari, ki niso samo splošnega pomena, temveč, ki imajo tudi za nas kmete pomen.

Razstava spričuje tri stvari, ki so v najožji zvezi, na katere pa ni časopisje dosti opozarjalo.

I. Število Slovencev v splošnem pada.

I. V starosti od 20 do 30 let se največ Slovencev potujči ali izseli.

III. Starost med 60. in 70. letom doseže za 15% več Slovencev, kot drugje po državi, t. i. Slovinci smo najbolj zdrav narod v Avstriji.

Če pogledamo notranjo zvezo teh števil, smo takorekoč pri jedru slovenskega kmečkega vprašanja. Gori omenjene številke namreč pričajo:

Najštevilnejši stan med Slovinci smo kmetje, in ker se ta stan mora izseljevati, pada število Slovencev.

Ker smo sicer najbolj zdrav narod, ki torej primeroma v državi najmanj umira, se ne bi število Slovencev le ohranilo,

temveč bi takoj prekosilo število sosednjih Nemcev in Lahov, kakor hitro bi naša politika dosegla, da bi prenehalo izseljevanje. Torej:

I. **Kmečko vprašanje tvori jedro slovenskega vprašanja. Kmečko vprašanje mora tvoriti torej jedro slovenske politike, če nočemo, da Slovenci izginemo.** Čeprav se mestno prebivalstvo ne izseljuje, vendar število Slovencev pada, torej o obstoju naroda odloča pred vsem obstoj slovenske kmetije;

II. kar se naroda potujči, tvori zopet od splošnega števila večji del kmet (na Koroškem). Slovenska inteligenca še ni spoznala, da bi temelj slovenske politike moralo tvoriti kmečko vprašanje, ker je kmetija oni vrec, odkoder teko nove, sveže moči za druge stanove. Ker se nam suši vrec vsled izseljevanja in potujčevanja, propada narod v celoti. Slovenska inteligenca je začela kulturno delo pri strehi, se zadovoljila z mesti, vrec Slovenstva je prepustila farovžu. Ker se dela na kmetih mesto kmečke farovška politika, zato se nam narod v sredini izseljuje, na meji potujčuje;

III. **jedro slovenskega vprašanja mora postati kmečko vprašanje s tremi glavnimi nalogami:**

1. omejitev izseljevanja;

2. omejitev potujčevanja;

3. ohranitev in dviganje narodovega zdravja (dviganje biološke ali življenske izdatnosti z bojem proti pijančevanju, spolnim boleznim, delom za zdrava stanovanja, za dobro oskrbo otrok, za ohranitev zdrave kmečke hrane itd.)

Na ta način kmalu dosežemo, da se bo število Slovencev zvišalo. S tem namreč dosežemo, da se nam vrec Slovenstva ne bo sušil. Šele, če bomo na izviru svoje življenske moči, na kmetiji, krepki in neusahljivi, tedaj šele moremo računati tudi z zdravim slovenskim naraščajem po mestih, ki bo zmožen kot trgovec, obrtnik, tovarnar in učenjak ustvarjati to, kar loči kulturne narode od divjakov.

Vzemimo si svarilen vzgled pri Lahih: Kaj pomaga Lahom za sedanji rod po

naših mestih 2000letna kultura? Lahi nimajo kmetije, odkoder bi črpali svežo kri. Doslej so se svežili z našimi potujčenci. Čim manj teh, tem več degeneracije bo pri njih.

Velikomestna mularija in barabstvo, to je plod od kmetije odtrganega naroda.

Posvetimo torej svoje moči v prvi vrsti (ne pravimo nikakor edino) kmečkemu vprašanju, in slike, ki jih nam bodo nudile bodoče »Obrambne razstave«, bodo kmalu bolj vesele.

Od sedanje »Obrambne razstave« se pa ne navzemimo samo jokavosti in obupnosti. Čitajmo številke tako, kot gori omenjeno, napravimo pravilne zaključke in — bodočnost bo naša!

Naša kmečka organizacija.

(Dopis z dežele.)

Članek, katerega je priobčil napreden kmečki mladenič v št. 35. »Slovenskega Doma« t. l., pod naslovom »Naša mladina«, z veselim srcem pozdravljamo in vemo, da je potrebna in prepotrebna kmečka organizacija na narodnem polju, in sicer v vsaki občini na deželi, naj bode na kmetih ali v trgu, ker le na ta način nam je mogoče do naše prave zmage priti. Ker pa ljudstvo prav na narodnem polju, še ni dosti izobraženo, misli, da je le tako prav, kar mu zaukažejo po shodih in prižnicah župniki in kaplani. Ti sveti črni gospodje porabijo vsako priliko z namazanimi, sladkimi in dobro tekočimi jeziki in obljubami, tako, da misli ljudstvo, da je le vse tako prav in resnica. Ljudstvo ni še imelo svojih naprednih shodov toliko, kot jih imajo dandanes v vsakem farovžu. Resnica pa je, da ako bi še šlo tako naprej, bi danes, ali jutri prišlo še do prave pravcate tlake. Ako pomislimo, kake visoke hiše, hleve in žemljišča imajo župniki, in siromak pa le bajtico, kamor svojo trudno glavo, težko od velikih muk, položi k počitku, živeč ob trdem kruhu in vodi, bode vsakega treznega človeka zazebljo pri srcu, zlasti ako ne more siromak v današnji draginji si

odpomoči, da bi si družino preživel vsaj s priprosto hrano in da bi si kupil kak kos zemljišča. Zato je ubogi trpin navezañ posojilo vzeti. Ko pa tako župniki in kaplani svoje zavode hvalijo, si res ubogi trpin pri njih izposodi denar. Ako pa drugega poslanca ali odbornika voli, to je narodnega, ga takoj terjajo po advokatu, kakor se je to zgodilo v tem letu v Veliki dolini. Gospod Tomše si je posodil posojilo v znesku 250 kron v Sv. Srižu pri Kostanjevici za časa poslovanja gosp. Kerina. Resnica, da je mir in zadovoljnost vladalo v poslovanju g. Kerina v posojilnici; so pa tako dolgo na tihem kovali tajne račune, da so vzeli posojilnico g. Kerinu in zanesli jo v farovž, in od istega dne so se počele takoj tožbe za izterjavanje posojil in nazadnje prodajanja posestev. Kar je g. Kerin za časa svojega poslovanja ljudstvu sezidal, bodo sedaj župniki in kaplani razkopali. Tako se je tudi Tomšetu zgodilo. Tomšetu je ostalo dolga od 250 kron le 87 kron, in ker ni klerikalec, je župnik Gnjezda prevzel izterjavanje v Veliki dolini, in hajdi tožiti in Tomšetu hišo prodati, akoravno ima gosp. Tomše obresti in kapital plačan do 30. decembra 1912. Tem črnim ljudem ni nič, oni samo da uničijo po katoliški navadi naprednjaka. Zato bi tudi v naši obmejni in zapuščeni občini Veliki dolini radi imeli, da bi se ustanovila prepotrebna kmečka zvezna organizacija. Ljudstvo pri nas z veseljem prebira napredne liste, posebno pa še »Slovenski Dom«, ali žalibog, da si ga ne morejo preskrbeti, zato se obračamo do vseh društev, naj pošiljajo prebrane napredne časopise. Prav hvaležni vam bodemo. Pošiljatve se naj pošiljajo na gosp. J. Tomšeta, fotografa, v Rajcu, pošta Jesenice, Dolenjsko, ker nje-ga smo si izbrali za to trudapolno delo in je je tudi z veseljem prevzel z geslom: **Vse za dom in ljudstvo!** Kličemo pa in prosimo premožnejše narodne sloje, pomagajte nam, da si ustanovimo vsaj eno potrebno društvo, da ljudstvu odpremo oči, da spregleda. Ker nam so se mnogim oči odprle ob prihodu župnika in nas je precej lepo število naprednih mož, žena in deklet, zato bi si radi ustanovili svojo organizacijo, ter da še drugim pokažemo, kje je napredek. Zato vas prosimo, ozrite se sedaj na tiste kraje, kjer še nimajo svojih organizacij, da se sčasoma združimo vsi v močno krdelo in se tako postavimo v bran našim nasprotnikom, kateri nas tlačijo in nam jemljejo pravice. Napisali bi še več, ali za enkrat naj zadostuje. Prosili pa bi naše slavno slavno uredništvo tega lista, naj bi nam dovolilo mal kotichek v listu z opombo: »Nabiralci in nabiralke, spominjajte se in nabirajte sklad pri vsaki veselici in igri za ustanovitev kmečke organizacije v Veliki dolini pri Jesenicah na Dolenjskem!« ker le tako moremo do svoje organizacije priti. Vsako darilo, knjige itd., pošljite na enega izmed teh naslovov: **Ga. Amalija Hribar, bivša učiteljica** ali

gosp. J. Tomšič, ml., fotograf, oba v Jesenicah na Dolenjskem. Vse darovatelje in dobrotnike bomo objavili v tem listu. Zneske sprejema tudi uredništvo »Slovenskega Doma«. Naj velja geslo vsem dobrotnikom: **Vse za dom in ljudstvo! — V Veliki dolini, 4, kimovca 1912. — Napredni velikodolinski kmetje in mladina.**

Razgled po svetu

Evharistični kongres.

Ta velikanska klerikalna prireditev se ni tako posrečila, kot so klerikalci pričakovali. Lilo je ves čas, mrzlo in neprijetno vreme so imeli udeleženci. Reda nič. Namesto ob eni, so si nekateri privojskovali kosilo popoldne ob petih. Drugi so zopet ostali brez prenočišč ter so morali mokri, lačni in premraženi prebiti celo noč na ulici. Ko so se pripeljali nazaj, so se v Ljubljani zjutraj na trgu spustili po sadju, kot sestradani volkovi. Tudi več smrtnih nesreč se je pripetilo. Nekaj ljudi je zblaznelo, nekaj jih je zadela kap. 68letni kmet Cameda iz bližine Brna je med procesijo umrl zadet od kapi. — 46letna žena zasebnega uradnika Stranska iz St. Jurja ob Južni železnici je znorela za versko blaznostjo. 45letni tirolski kmet Josip Pergel je zblaznel vsled verske blaznosti. Na Marijahilferici je zblaznela neka ženska iz Pariza, ki se je izdajala za Jeanne d' Arc ter obljubljala, da bo vse udeležnike kongresa rešila pekla. Župnika Brzobohatega z Dobrave je zadela ob 4. popoldne na cesti srčna kap. Prijor benediktincev pri Bocnu Gassner, 70letni starec se je mrtev zgrudil. V Breitenfeldu je ob pol 5. popoldne padla neka ženska, ter so jo prenesli v cerkev, kjer so konštatorali njeno smrt. — Kakšna razlika, če primerimo to žalostno prireditev z letošnjim, slajno uspehim vsesokolskim zletom v Pragi!

Na Madžarskem se mažejo.

Prav pošteno se mažejo in bunkajo, ampak ne kakšne barabe kje v zakotni krčmi, temveč v ogrskem državnem zboru. Poslanci so sedaj dobro spočiti, dirindaj se lahko začne. Opozicijski poslanci se vladi nečejo dati ukloniti. Madžarska gospoda bi rada madžarsko ljudstvo obirala zase, madžarska vlada pa zopet hoče, da bi se to godilo v korist vlade. Dne 17. septembra se je vršila seja državnega zbora. Opozicijski poslanci so stali blizu centralne kurjave. Predsednik Tisza je najprej dal kuriti, da so se vsi potili. Dali se pa le niso. Nato pride v zbornico policija; sedaj se začne šele halo. Poslanci so se ustavljali, policaji so jih znosili in tirali s silo ven. Nekatero poslance so pretepli in jih poškodevali. Grofu Karolyju so strgali suknjo in srajco; nazadnje je padel v nezavest, kakor več drugih poslancev. Eden si je izpahnil roko, dvema se je vlila

kri itd. Trgovinski minister je enemu izmed poslancev prisolil zaušnico, poslanci so ga pa potegnili medse in ga tako zdelali, da je bil večkrat ranjen. Ljudstvo po mestu je zelo razburjeno. Vlada se boji demonstracij, zato je zasedenih 25 trgov od vojaštva. V službi je 5000 vojakov, 500 orožnikov - pešcev, 200 na konjih in 2000 redarjev. Po mestu je prišlo z oboroženo močjo do spopadov. Ranjenih je težko 16 oseb, 3 bodo najbrže podlegle. Lahko ranjenih je nad 200. Aretirali so jih čez 60. — Lepe razmere! Boj madžarskega plemstva za nadvlado nad ljudstvom, ki je brez pravic.

Vojna nevarnost na Balkanu.

Na Balkanu pričakujejo vsak čas izbruh vojne proti Turčiji. Srbi in Bolgari so že sklenili dogovor glede dosedaj turške pokrajine Makedonije. Doslej je bil med Srbi in Bolgari vedno prepir, ali stanujejo tam Bolgari, ali Srbi. Sedaj sta se državi dogovorili tako, da bi v slučaju zmagovite vojne dobila Srbija zahodni, Bolgari za jugovzhodni del. Obe državi razpolagata v vojnem času s 700.000 vojakov. Obenem sta dogovorni tudi z Grki in s Črno goro, da skupaj napadejo Turke.

Volilcem iz ljublj. okolice!

Dne 24. septembra se vrše dopolnilne deželnozborske volitve za mesto Ljubljano. Začetkom leta so klerikalci proti vsem predpisom razveljavili dva napredna mandata. Zakaj? Prvič, hoteli so izzvati naprednjake, da bi začeli v deželni zboru razbijati, da bi vlada deželni zbor razpuščila. Deželni odbor je namreč v skrbeh, deželni dolgovni naraščajo, in klerikalcev je strah javnega obračuna. Radi bi bili imeli nove splošne volitve po čeli deželi, predno bodo prisiljeni, podati javno natančen obračun in znatno povišati doklade. Po novih volitvah bi bili zopet za šest let na yarnem. — Drugič so dali medtem od vlade potrditi tak volilni red, da voli sedaj v mestu okrog 600 novih volilcev iz po večini klerikalne okolice.

»Če se ne da izzvati novih volitev po celi deželi v zgoraj omenjeni namen, pa vsaj vzemimo naprednjakom dve poslanski mesti,« so računali klerikalci. Zato so razveljavili ta dva mandata.

Volilci, prečrtajmo klerikalcem njih račune s tem, da napišemo na glasovnico imeni:

Jožef Reissner

c. kr. profesor v Ljubljani.

Adolf Ribnikar

mestni tržni nadzornik v Ljubljani.

Volilci! Številke naj govore!

Po klerikalcih izračunani primanjkljaj za l. 1911 je znašal . . . 1,299.891 K — v v resnici pa znaša . . . 1,580.113 » 87 v torej znaša deželni primanjkljaj za l. 1911.

poldrug milijon kron, ali še za 280.000 K več, kot so klerikalci pričakovali.

Volilci! Poldrug milijon kron primanjkljaja v enem letu!

Tako daleč smo prišli pod zastavo S. L. S., to je pod klerikalno vlado v deželi.

Volite torej vsi gori navedena kandidata. Klerikalnih besedi in obljub naj bo enkrat dosti, milijonski primanjkljaji naj nam vendar že enkrat odpro oči!

Kdor ni dobil glasovnice in legitimacije, naj gre ponjo na deželno vlado na Bleiweisovi cesti do ponedeljka zvečer, ker se jih v torek, na dan volitve, ne bo več dajalo.

Legitimacije shranite za slučaj ožje volitve.

Volilci! Povejmo klerikalcem, da nas milijonski primanjkljaji pri deželnem gospodarstvu prav nič ne prepričujejo o gospodarskih zmožnostih klerikalne stranke.

Volilci! Teh poldrugi milijon kron primanjkljaja bomo morali utrpeti mi davkoplačevalci. Odgovorimo na te napade na svoje žepe s tem, da oddamo v torek vsi glasove za

prof. Reisnerja
in
nadzornika Ribnikarja!

Slovenija

s Zakaj Hribar ni bil potrjen za ljubljanskega župana? Vsi bi mislili: Ker Nemcem in vladi ni bil všeč. Kaj še! Hribar je kot ljubljanski župan občino tako vzorno upravljal in imel na magistratu tak red, da je celo vlada, hočeš nočeš to večkrat priznala. Ko so prišli znani dogodki leta 1908, in je Hribar povzdignil v državnem zboru svoj glas radi prenačelnega postopanja tedanjega častnika, ki je ukazal streljati, ter so Nemci začeli pogoviliti proti njegovi potrditvi, je ministrstvo kljub temu hotelo cesarju predlagati njegovo potrditev. A kaj se je zgodilo? Gospod plemeniti Šuklje je šel v Gradec in je kot deželni glavnik pri kornem poveljniku orisal Hribarja kot protidinastičnega, nepatrijotičnega povzročitelja protivojaškega gibanja v Ljubljani. In klerikalci so dosegli svoj namen — Hribar ni bil potrjen. Sramotna denunciacija tedanjega klerikalnega deželnega glavarja pl. Šukljeta je dosegla to, česar se ni posrečilo doseči niti kranjski vladi, niti Nemcem pri dunajski vladi! — Vprašamo samo: Kam neki pridemo, če bo še kaj dolgo odločala v naši deželi družba takšnih ljudi, ljudi, ki na ta način dovajajo ljudstvo baje »nazaj h Kristusu kralju!« Vprašati se moramo: Kakšne ostudnosti pridejo na dan vse tedaj, ko bo znana natančno z vsemi zahrbtnimi podrobnostmi zgodovina klerikalne vlade na Kranjskem! — Kdaj začne naše klerikalne volilce — biti sram?

s I. slovenska čebelarstva razstava v Celju. Dne 15. septembra so otvorili v Celju I. slovensko čebelarstvo razstavo, ki je razdeljena v pet skupin. V prvi so žive čebele in panji. 33 čebelarjev je razstavilo 85 predmetov. V II. skupini je čebelarstvo orodje razstavilo 16 čebelarjev. III. skupina obsega čebelne pridelke. 88 čebelarjev je razstavilo tu med, vosek itd. V IV. oddelku so umetni izdelki iz medu: medeno pecivo, vino, potice itd. V V. oddelku so učni pripomočki. — Razstavo je priredilo »Slovensko čebelarstvo društvo«. Društvo šteje 22 podružnic, 800 članov. Vsako leto se priredi nad 50 zborovanj. Dohodkov je bilo lani čez 2200 K, izdatkov pa 1900 K. — Za predsednika je bil zopet izvoljen g. Tomo Kurbus, nadučitelj v Sevnici na Štajerskem. — Čebelarji, pristopite k svojemu društvu!

s Ustanovni občni zbor absolventov kranjskih kmetijskih šol se je vršil dne 15. t. m. v restavraciji pri Perlesu v Ljubljani. Občni zbor, kateri je bil primeroma zelo dobro obiskan, je otvoril gosp. Globevnik in zborovalcem pojasnil, zakaj se vrši zborovanje šele sedaj. Krivda tiči namreč v tem, ker niso bila pravila od vlade tako dolgo potrjena. Izvolil se je nato odbor, ki obstoji iz 8 članov in treh namestnikov. Predsednikom pa je bil izvoljen g. Rakuše iz Straže na Dolenjskem. Zborovalce je brzojavno pozdravil tudi ravnatelj grmške šole, gosp. Rohrman, kateremu se je odposlalo zahvalo z željo, da ostane društvu vedno naklonjen. Istotako so se zborovalci spominjali bivšega vodje gosp. Dolenca. Nato so se obravnavala nekatera stanovska vprašanja in se zborovanje zaključilo z željo, da se to nepotrebno društvo povzdigne do one stopinje, katero si je začrtalo v svojem programu, da bo lahko vršilo svojo nalogo, ker dosedaj absolventje res niso imeli prav nikjer nobene opore. — Po zborovanju pa so imeli zborovalci v istih prostorih skupen obed, kjer so bili prav dobro postreženi in se medsebojno spominjali marsikaterih prijetnih uric, katere so užili kot nekdanji učenci na Grmu. Gorenjski.

o Ljubljanska okolica o

lj Št. Vid nad Ljubljano. Pretečeni teden je — kakor smo že zadnjič poročali — gorelo v Vižmarjih v eni sami noči kar na štirih krajih. Klerikalci so tega strašnega in zlobnega dejanja takoj začeli sumničiti naprednjake, češ: »Ker je pri samih klerikalcih gorelo, je več kakor gotovo, da je požigal kak liberalce.« A za to njihovo nesramno sumničenje so bili kmalu bridko kaznovani, kajti požigalec, ki je že srečno pod ključem, ni noben naprednjak, ampak pristen čuk iz najbolj klerikalne hiše, čigar oče voli vedno klerikalno in čigar sestre so vse marinarice in tretjerednice. Tukaj, dragi starši, imate žalostno zrcalo, kakšne sadove rodi čukarska vzgoja. Kleri-

kanci bi se kakor vedno, tako tudi tukaj, radi oprali, češ: »zmešalo se mu je.« — O, seveda! Ako se pregreši kak naprednjak, je takoj največji zlobnež, ako pa vprizarja kak žegnani čuk največje zločine, tedaj je pa zmešan. Ha-ha! No, ja, da je bil požigalec prifrknjen, to jim deloma že radi vrtamemo, kajti kdor je popolnoma pаметen in razsoden, se ne meša med pokvarjeno, obžalovanja vredno čukarijo!

lj Šentviški Sokol je priredil v nedeljo, 15. septembra, krasno uspelo javno telovadbo in veliko ljudsko veselico. Občinstva je bilo vse polno, pa ne samo sokolskega in naprednega, ampak, kar je Sokolu lahko v ponos, tudi veliko pristašev nasprotne stranke. Da, celo Orli so prišli gledat, sprva sicer samo od daleč, ko so pa videli, kako izborna telovadi ljubljanski naraščaj, domači in ljubljanski Sokol, so pristopili tudi oni bližje in se divili krasnemu nastopu Sokolstva. Tu so lahko videli, da oni Sokoli, katere se tolikokrat vlačijo po »Domoljub«, niso tako grozoviti in hudobni ljudje, kakor so v onem listu opisani. Videli so tudi lahko, kje je pravo in vztrajno delo doma, videli so lahko, da domači Sokoli vzlic temu, da imajo le mal, nepripraven prostor na razpolago, in še ta le poletu, vendar napreduje, ker ima silo v sebi in vero v svojo bodočnost. Po telovadbi, pri kateri je domači Sokol vso spretnost pokazal, se je vršila velika ljudska veselica, katera je trajala vzlic hladnemu vremenu pozno v noč. Kar moramo posebno poudarjati, je to, da se ves čas, do konca veselice, ni pokazal niti najmanjši nered. Videli nismo nikjer pijanih ljudi, kakor se to vidi, žalibog, pri nasprotnih veselicah, samo veseli obrazi so kazali, da se vsi radujejo krasnega uspeha. Po neutrudnem delu tupatam pošteno in lepo veselje, samo, da ne vzkipi v razudanost, to uči Sokolstvo. Šentviški Sokol pa je pokazal, da je resno in delavno društvo in da je vreden vsake podpore. Torej pomagajte mu, da čimpreje dozida svoj sokolski dom!

lj Št. Vid nad Ljubljano. V Št. Vidu se namerava zidati »Sokolski dom«, ki naj ima prostora za telovadbo in za prirejanje veselice in drugih društvenih priredb šentvidskih naprednih, od klerikalne strahovlade, ki je doma v farovžu št. 2 in v Klanfariji, neodvisnih društev. Poleg naj bodo tudi za ta društva primerne sobe, da se tako zamorejo razvijati in napredovati. V ta namen se je nakupil v sredi Št. Vidu, na najprimernejšem prostoru, stavbni prostor. Izposlovalo se je že tudi stavbno dovoljenje, treba je le še zidati, kar bode stalo precej denarja. Pa tudi ta se bo dobil, ker je v Št. Vidu toliko naprednih, agilnih in samozavestnih ljudi, da hočejo postaviti ta dom. Pri tem seveda ne bodo imele govoriti in odločevati osebe, ki vladajo v zgoraj navedenih klerikalnih domovih, zato velika jeza. »Domoljubov« poročevalec ne ve, kaj bi počel; ker ne

more drugega, je navedel imena posestnikov, ki so kupili stavbišče za »Sokolski dom« in jih hoče s tem **sramotiti**. Povemo pa mu to - le, »Domoljub« in njegovi poročevalci se smejo postaviti na glavo, ali pa po čukarsko telovaditi, a s tem **ne bodo preprečili dela za »Sokolski dom«**. Vedo pa naj, da posestniki, ki so kupili stavbišče za »Sokolski dom«, niso kupili istega zase, temveč za procvit Št. Vida in istega napredek, zato lastniki sokolskega stavbišča istega ne smatrajo za svojo last, temveč le s svojimi imeni ugotavljajo, da je stvar **gotova in sigurna**. Dotičniki pa pri stvari niso sami, kar je poročevalcu gotovo znano. Seveda pa pri celi stvari ni prostora za ljudi, ala Klanfar, ki so svoječasno zidali »Rokodelski dom« z žulji tedanjih posestnikov in obrtnikov, potem pa jih v svoji ligurijanski moralji in pobožni prefriganosti za istega prav po židovsko ociganili. Toliko »Domoljubovemu« poročevalcu v vednost.

Ij **Zahvala**. Podpisani odbor telovadnega društva Sokol v Št. Vidu nad Ljubljano si šteje v prijetno dolžnost, zahvaliti se vsem bratom in slavnemu občinstvu, da so pripomogli s svojo udeležbo k tako krasnemu uspehu javne telovadbe in veselice dne 15. septembra. Hvalo smo dolžni v prvi vrsti sodelujočim bratom in naraščaju Sokola I. in bratom Sokola II., bratom iz Šiške, Most, Novega mesta, Tržiča in Škofje Loke, zastopnikoma Ciril-Methodove družbe, g. vlad. svet. A. Senekoviču in g. not. A. Hudoverniku, gosp. županu iz Spodnje Šiške itd. Dalje velja naša zahvala tudi uredništvom listov »Slovenski Dom«, »Slovenski Narod« in »Dan«, ki so nam ves čas blagohotno odpirala predale svojih listov. Da pa je tudi čisti dobiček, namenjen stavbi sokolskega doma, tako lep, gre zasluga g. Cirmanovi, ki nam ni prepustila samo ves veselilni prostor brezplačno, ampak nam deloma prepustila jestvine in vino po prav nizki ceni, deloma darovala, g. Staretu iz Zgor. Šiške za brezplačno prepustitev potrebnega lesa, g. Mavru iz Ljubljane za darovan sodček piva — nič manj pa tudi vsem sodelujočim gospem in gospodičnam, domačim in ljubljanskim, v prvi vrsti načelnicam paviljonov **gg. Gašperlinovi, Erzenovi, Komanovi Mancj, Marnovi in Šusteršičevi**. Pripomogli so vsi, da se je zopet nekaj kamnov nabralo za prepotrebni sokolski dom v Št. Vidu.

Odbor tel. dr. Sokol v Št. Vidu n. Ljubljano.

Ij **Podružnica sv. Cirila in Metoda za Medvode in okolico** uvažuje v obupnem položaju našega obmejnega naroda in priredi v nedeljo, dne **22. septembra** vrtno veselico pri gosp. **Kolencu na Ladji** z izbranim sporedom. Ker smo našo veselico deloma radi slabega vremena in tudi radi drugih zaprek že **tretjič** morali preložiti, se je neumorni odbor te nadvse agilne podružnice potrudil, da tudi sedaj cenjene prijatelje milega naroda na tej prireditvi

po možnosti v vsakem oziru zadovolji. — Ker se vrši veselica v slučaju slabega neugodnega vremena v prostranih prostorih gosp. Kolenca, upamo, da se vljudnemu vabilu odzove vsak, kdor ima le količkaj čuta za toliko važen poklic naše šolske družbe. Ker imamo vsled vednega predstavljanja že ogromne stroške, se slavno občinstvo, posebno pa bližnje podružnice družbe sv. Cirila in Metoda najvljudneje vabijo, da nas kar najbolje posetijo in vsak prinese svoj »mali dar domu na oltar«, posebno sedaj ob početku šol, da ji vsaj nekoliko olajša nemalo skrb za našo ogroženo mladino. Torej dne 22. septembra vse na Ladjo pri Medvodah, da pokažemo našim nasprotnikom, da naša podružnica še živi.

Belokranjske novice

bk **Iz Semiča**. Tamošnji župan, gosp. Plut je poslal sledeči dopis, katerega priobčujemo **doslovno**: Ravnokar smo izvedeli da je 34 številka z dne 21. avgusta 1912 lista Slovenski dom prinesla pod zaglavjem. Sklicujoč se na paragraf 19 tisk zakona z dne 17 dec 1862 drž zak stev 6 ex 1863 zahtevam z ozirom na dopis (članek, dnevno vest itd) objavljen(o) pod zaglavjem iz Semiča v st 34 Vašega lista da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek 1 Ni res da sim jast 11 Avgusta sejo sklical radi sokolskih mlajev. Res pa je da sim sejo sklical na dva dopisa c. kr. glavarstva Črnomelj 2 Ni res da sim jast mlaje poderl res pa je da jih so na moje povelje poderli. 3 ni res da so trecjalke vriscale da jim sim jast rekel da bodo šli vsi sokoli v rešt res pa je da se so moški in ženske staro in mlado smejalo Semičkem sokolčkem ki so dervili po placu kakor besni In kričali kakor jesharji ki so videli mlaje ob cesti natleh ležati, in Semičkem sokolčkem veselje grenili — Semič 2 Septembra 1912 — Jakob Plut, župan. — Ta »popravek« sicer ne odgovarja po svoji obliki zakonu. Priobčujemo ga samo zato, da se vidi vsa omika takšnega stebra S. L. S. na deželi. Izrazovitejše kritike bi o g. županu pač nihče ne bil mogel napisati, kot si jo je napisal g. župan — sam.

bk **Iz Stranske vasi**. V naši vasi imamo pa tudi enega samouka, ali ta se šteje med najbolj izobražene može cele občine, to je svetnik Oven, ta mož razume vsako rokodelstvo. Napravi si kak stlačen sodček, kateri je zanj prav dober, drugič ga opaziš, ko v vinograd grede in med potjo obdeluje kako držalo za motiko ali lopato, v eni roki drži pipec, v drugi pa kos črnega kruha, katerega prav slastno mrvči, s pipcem pa, katerega si je izposodil doma od svoje hišne, kateri pravijo njegovi ovnički »teta«, hišne, reže in obdeluje držalo, tretjič ga opaziš, ko si pokrpuca kake coklje, da ima v čem hoditi, kadar je kaka volitev, ali sedaj, da gre po-

izvedovat, kdo je kaj za »Sokola« daroval. No, svetnik Oven, kako pa je bilo takrat, ko si v grad k mrjascu, kateri je liberalen, prasico gnal, ali ni bil to greh, je li te bilo sram, ko so ti pot pokazali do g. župnika v Semič? To se ti je dobro zdelo, kaj? Kako je kaj tebi, Marijina devica, pri srcu, ki žaluješ za svoja mlada leta, katera so ti prehitro potekla, ali se ti sanja, kako si čez bližnji vrt tekala, ko je zaigrala v bližnji gostilni Jermanova harmonika, tako, da nisi takoj prvi komad zamudila, no, pa saj takrat še ni bilo Marijine družbe in tudi plesat ni bilo greh, sedaj je seveda vse drugače. Ali veš, Marijina devica, kako je bilo, ko so hlapeci hodili ponoči na hram, to so bile kratke noči. Po kaj so pa šli? Mogoče molit? Časih je bila seveda tudi spoved, no pa to je vse že minulo. »Domoljubovi« dopisniki pišete, kako se dela belokranjska železnica, lep most čez Kulpo itd. Kako se pa naša krupska voda imenuje, ali teče mogoče na Doljncih Kulpa? Kunštni svetniki z županom vred, ko capate na Krupo čez brv kot káki detektiv, ali ne vidite, kak imate most čes Krupo, da se ljudje več ne upajo čezenj? Svetnik Oven, ki se brigaš za politiko in že znaš pisati »sam« popravke, ali to spada v javne zadeve in v delo občinskih očetov, da bi preskrbeli po občini **boljši most**? Mogoče bo to za sedaj zadovalo. Če pa ne, imamo gradiva dovolj.

Napredni kmetje.

bk **Iz Štrekljevca**. Sedaj se je že približal čas šole, kar pri nas že komaj čakamo, ker bode to zopet malo oživel našo vas, ker bomo slišali otročje vpitje. To je že nekaj novega, a drugo pa še dobimo, namreč novega učitelja in učiteljico. To omenim samo mimogrede. Preteklo šolsko leto je bilo tukajšnje šolsko mesto razpisano. Seveda smo imeli učitelja v osebi I. Riglarja, ki je bil nam vsem priljubljen, zato so ga tudi ljudje prosili, da naj tudi on kompetira, kar je tudi storil na željo drugih. Seveda, gosp. Riglar pa ni bil po volji strogemu klerikalcu Drgancu samo zato, ker ni pri njem hotel piti. In še neki Konda in Plut sta bila proti temu, da bi Riglar še ostal v naši sredi, sta takoj naperila vse sile pri naših poslancih, da naj preprečijo, da ta ne ostane več pri nas, kar se je tudi zgodilo. In tako, hočeš, nočeš, moraš se zopet seliti in drago plačati voznike itd. in to samo radi treh tarških fanatikov, zato ker se gosp. Riglar ni hotel v politiko mešati. Mi se le čudimo, da take ljudi, kot je Drganc, poslušá deželni šolski svet, ker Drganc je že veliko dosegel s svojim jezikom ravno proti učiteljskemu osebju na Štrekljevcu, baje ker nečejo vse pri njem zapiti itd. Znan nam je še slučaj pokojne gospe učiteljce Pirčeve in več drugih žrtev, ki so bile od ene osebe naznanjene. Torej, g. učitelja, ki pride sedaj k nam, že sedaj opozarjamo, da si zapomni to zgodovino, sicer vam bo žal, a bo prepozno. Letina je pri nas še dokaj

dobra, samo **vinska trgatev nam bolj slabo obeta**, ker je vedni dež in mraz, tako da ne more grozde zoreti, kar je za kmeta nud udarec, posebno za tiste, ki imajo **malopolja**, ker je draginja strahovita, kar je kriva samo železnica, od katere mi no bomo imeli prav nič, kakor samo velike davke plačevati itd.

bk **Iz Semiča**. Pri nas sedaj že razsaja dva meseca huda griža, ki pobira vse, staro in mlado, brez izjeme; sedaj jih je že umrlo v enem mesecu 24. Naša občina se skoraj ne briga nič in ne skrbi za higiensko stvar, ampak se tem bolj uri naš župan, trpinčiti davkoplačevalce in nalagati vedno nove občinske doklade, a da bi kaj storil za uboge družine, ki se bore z boleznijo, namreč da bi poklicali zdravnika brezplačno, zato se ne zmeni živ človek. Seveda, revež naj pogine kot žival. Pozivljamo župana, da takoj ukrene, da pride zdravnik po dvakrat na teden v Semič, če ne pojenja griža, ker to je bolj potrebno kot vaše vedno študiranje, kako bi lažje zamogli kakemu naprednjaku škoditi. Toliko za danes.

bk **Iz Stranske vasi**. Našemu mladem petelinu, županovemu sinu še vedno ne da žilica miru. V vsakem »Domoljubu« napada »Sokole« in napredne kmete ter krpca razne popravke za »Slovenski Dom«, ker smo čitali v predzadnji številki »Slovenskega Doma« neki popravek od Ovna, ki se pere, češ, da ni hodil v Semič po orožnike in da ni opazoval plesalce pri Judniču. Oven, Oven! Nikari samega sebe ne vodi za nos, saj smo videli in slišali, kaj ste počeli z županom, ko ste vedno ceptali okrog Judniča. Niste imeli miru ravno tako, kot da ste imeli »hitrico«. Torej le pamet in se ne pustite mlečnozobim dijakom slepiti, kovati popravke in se prati.

bk **Iz Semiča**. V »Domoljubu« se napada »Sokola«, češ, da kako je divji itd. ter dopisnik povprašuje, koliko bodo Sokoli plačali kazni, ko se je plesalo na veselici in kako bodo zaprti, češ, da so podžagali steber, ki je bil pred cerkvijo za običajne zastave. Vprašamo dopisnika, kdo izmed Sokolov je podrl steber? **Naj se ga naznani roki pravice** in potem se naj napada, ker vem iz gotove strani, da ni nobeden izmed Sokolov to storil, pač pa se sliši, da je ravno eden vaših Orlov podžagal steber samo zato, da se bodo potem Sokoli vlačili po »Domoljubu«. O, to Sokolu nič ne škodi, ker on strmi za svojim ciljem, ne oziraje se ne na levo, ne na desno, čeravno ima zapreke od vseh strani, a vendar se ne straši. Kako je vaše mnenje, je bilo nekje rečeno: »dajmo jih fest v cajtenge dajat in to jih bo jezilo in se bodo razkropili od »Sokola«, a se motite. Le sramotite, saj osramočeni ostanete sami, še bolj, kot ste že. Mislim, da umete?

o Dolenjske novice o

Iz Št. Janža smo prejeli za zadnjo številko dopis, za katerega se je izkazalo, da se v njem neopravičene napada tamošnji kaplan in odločno napredna obitelj. Ko smo opozorjeni na to, stvari šli bolj do dna, se je pokazalo, da je zlorabil nekdo ime našega naročnika ter poslal dotično vest, ki je bila tako prekanjeno sestavljena, da je bila razumljiva le za dotični kraj, kjer so znana krstna imena prizadetih oseb. Pisec je hotel doseči s tem dvoje: očrniti kaplana, katerega imajo po naših informacijah radi vsi tamošnji naprednjaki, ker nastopa mirno, kot za duhovnika primerno in kot bi morali vsi duhovniki nastopati. Ob enem naj bi se zanesel med tamošnje naprednjake razdor z popolnoma neosnovanim napadom na odličnega naprednjaka. — Pripetilo se je sedaj že drugič, da je prišel od tam iz klerikalnih krogov dopis s ponarejenim podpisom. Proti tem se bomo seve že primerno zavarovali, da dotičnikom enkrat za vselej preide veselje za takšne poskuse. Še svoje dopisnike vedno opozarjamo, naj bodo vedno stvarni, vedno v listu vplivamo na čitatelje, da naj se ne odbija z neosnovanimi napadi, naj se rajše pove manj, kot več, tem manj si bomo pustili dopasti, da bi klerikaici zlorabljali naš list za svoje lumparije. Zato prav resno svarimo zadnjič pred opetovanjem takšnih poskusov, ker jamčimo, da se dotičnikom ne bodo izplačevali. Stojimo na stališču, da se ima napredno časopisje ravno po svoji dostojnosti in pravičnosti razlikovati od klerikalnega, ker sicer bi lahko ostali kar pri klerikalcih. In to svoje stališče bomo znali uveljaviti na vsak način, in to tudi — proti klerikalnim ponarejalcem podpisov. — Uredništvo.

Iz Št. Janža. Kako se klerikalci, kadar jim gre za nohte, najgršega obrekovanja in laži poslužujejo, je to pokazal zadnji »Slovenski Dom«, katerega se je poslužila pod napačnim imenom neka klerikalna ničla in prav po klerikalno laže in obrekuje gosp. kaplana in neko Ančko. — Čast, komur čast! Če gosp. kaplana farani in učiteljstvo spoštuje, že zasluži. Bajcu se pa to »kadi«, ker njega, tako visokega in častihlepnega gospoda ljudstvo ne spoštuje tako, kot g. kaplana. Obrekljivi članek v zadnji številki »Slovenskega Doma« je bil spisan v takem duhu, da je spominjal na »bairauh« in zato se ga je tudi klerikalna buča izmislila. Črni dopisnik nekam tako pomenljivo omenja Minko iz Koluderja, kakor da bi »nekaj« pogrešal in, ker nič ne pove, kdo je ta Minka, storimo to mi. To je tista Minka, ki je pri neki predstavi na farovškem podu predstavljala Pilatovo ženo in katero se je lahko dobilo ob vsaki uri v župnišču ali mežnariji. Bila je klerikalna nad- in podrepnica. Po našem mnenju je morala s trebuhom

za kruhom radi tistega mlečnozobega klerikalčka, kateri jo je kaj rad ponoči zadržaval ter jo tudi pri njenem oknu obiskoval, na vsezadnje se pa krivda na druge zvraca. Dopisunče! Vemo in kar vidimo te, kako raztezaš svoja umazana usta in se smejiš, ker si tako podlo lumparijo izbruhal v »Slovenskem Domu«, češ, bodo ljudje mislili, ker je liberalni list, da liberalci tako pišejo, pa si se zmotil. Nobeden tako ne sodi! Le kar prepričan bodi, da se bomo že videli, potem pa glej, kdo se bo smejal poslednji!

Iz Šentjanske »gospoda« na »auharskem« kongresu. Župnik je odpotoval že v nedeljo, a drugi »auharijanci« pa v torek. Bilo je par čukcov, Hribčev ata z vedno »šusterkubo« v ustih in pa dve nagubančeni, v krasno gosposko toaleta preoblečeni Komljančevi »gospodični«. Ni nam na tem, da bi koga zaničevali, ker vsak je sam svoj gospod, pač pa hočemo povedati, kako **klerikalci** zaničujejo svoje ljudi. Te Komljanki ste posestnici in klerikalci skozinskoz. Vidiš jih pri vsaki pobožnosti, na cerkvenih shodih in pri procesijah ste najraje tikoma za duhovnikom, kadar se pripelje škof, ste prvi, ki mu gresta s šopki in venci naproti, a vendar te ubogi Komljanki — povsodi **prezirajo**, grdo gledajo in odganjajo, samo kadar je čas volitve, takrat sta dobri. Za lansko romanje v Jeruzalem sta si kupili vsaka po eno krasno črno obleko, suktnjo in klobuk z nakitjem iz modrih cvetlic. Kaj se jima je to pot naredilo? — Nekdo jima je prepričal, da nista romale v jutrove dežele. Da bi dragocena obleka ne bila zastonj kupljena, sta jo porabili za že omenjeni »auharski« kongres. Vse je šumelo ter migljalo na klobukih in z velikim občudovanjem jih je gledala na Zidanem mostu tamošnja gospoda. Še tisto noč so se na skrivaj odpeljali prezirljivi šentjanski »auharijanci« z Zidanega mostu ter tam na cedilu pustili krasno oblečeni »gospodični« **brez legitimacij**. Vse obupani sta počakale posebnega vlaka, ki je dospel drugo jutro. Na veliko njuno tarnanje in javkanje, da še nimata legitimacij, jih jima preskrbi neki neznan duhovnik, nakar sta z veseljem zapustili Zidani most. Vračajoče se, je eni manjkal klobuk. Izpovedala je, da so ji ga na »uharskem« kongresu zmečkali. — Tako puščajo na cedilu in postopajo klerikalci s svojimi ljudmi. Klerikalna hvaležnost!

Iz Vače. Naš Majdič si je izmilil iztorijo o kresniških puranih. Mi ga pa prosimo, naj nam pove, kako brozgo je točil Francelj in odiral goste na čukarski veselici. Pove naj nam, kaj se je zgodilo z njegovimi plakati v Lazih in kdo je bežal s celo svojo žlahto na Brezje. Ali si je Majdič že oddahnil od strahu, ko je zvečer 17. avgusta bežal pred kamenjem s svojimi čuki iz Mačkovca? Fant iz Gore je streljal na tuje goste in Majdič molči o tem kot grob, ker je fant klerikalec. Za

Razširjajte „Slovenski Dom“.

čukarsko prireditelj se gosp. župnik ni zmenil, in to je več vredno kakor sedem klerikalnih županov. Prihodnjič na svidenje!

d Prečina. V nedeljo imamo pri nas napovedan shod, na katerem bo govoril poslanec Jarc in sicer obljubljal nam bo čez Krko most mesto sedanjega broda na Loke in Zalog. V resnici pa bode s tem shodom tako, kakor nas uče dosedanje skušnje. Gospod Jarc se spomni na nas, le kadar so **kakšne volitve blizu**. Svoječasno je obljubil za brod ravno na tem mestu tako veliko podporo, da bi tamošnje bližnje vasi, ki ga največ rabijo, z malim prispevkom imele prevoz čez Krko. Ali ta podpora je izginila in je ostala le pri obljubi. V nedeljo bo pa kar most prinesel, pa bo komedije konec. Znano je vsem, da je most v Vavti vasi že sedaj za vožnjo nesposoben in se bode pri podiranju še bolj pokvaril. Ta most nam prinese g. Jarc v nedeljo. Sedaj je pa vprašanje, **kdo bode dal denar za nadomestilo** pri starem mostu neporabljivega lesa in kdo bo starino vedno popravil in vzdrževal, kajti to so veliki stroški; sicer je pa ta misel prav dobra in potrebni smo mosta. **Obljubil bo g. Jarc vse, kakor po navadi, da le za nekaj časa potolaži ljudstvo, drugič bo imel pa že zopet kako novo obljubo pripravljeno. — Torej možje, pazimo, da se kdo ne vjame na klerikalne besede!**

o Gorenjske novice o

g Kmetijsko izobraževalno društvo v Sovodnju priredi dne 29. septembra t. l. javno veselico v gostilniških prostorih g. Valentina Freliha v Sovodnju s sodelovanjem telovadnih društev Sokol iz Žirov in Cerknega. Spored sledeči: 1. Pozdrav. 2. Javna telovadba. 3. Srečolov. 4. Prosta zabava s plesom. Začetek točno ob 3. polpdne.

g Iz Sorice. Naše občinske volitve še sedaj ne dajo spati nekemu vročekrvnemu petelinu. Mislili smo, da bode sedaj, ko so volitve končane, zopet zavladal mir v naši občini, pa smo se zmotili. Nekdo, ki svoje lažnjive odpadke odklada v »Slovenca« in »Domoljubu« (morda je gosp. župniku Juriju Karlinu kaj zanan), pisal je v zadnjem »Domoljubu« dolgo klobaso in pri tem udrihal po njemu neljubljenih osebah. — Čudno je, da dopisnik, kateremu bi morala resnica biti vedno pred očmi, nobenega dopisa brez laži ne more skupaj zmašiti. Nadalje piše, da so naprednjaki soriški in zaliloški delali po »hrvaško«, zato vprašamo, ali se pri vas ni delalo celo po turško? Dopisniku »Domoljuba« je gotovo znano, kako je ošabni »Gassar« hotel preprečiti štirim našim volilcem, da bi ne bili mogli voliti, ker jim ni hotel izročiti izkaznic in glasovnic. Ker ga je gosp. komisar opozoril, da je to nepošteno in da se ne sme nikomur kratiti volilne pravice, je trdovratno ostal pri svoji nameri, šele ko mu

je gosp. komisar zažugal z zaporom, ako se ne ukloni postavi, potem mu je korajža hitro zlezla v hlače in je začel milo prositi da bi g. komisar izdal duplikate za omenjene volilce, ker je glasovnice in izkaznice »doma pustil«. Nadalje je gosp. župniku Karlinu gotovo znano, kje je bila dotična kovačnica, ki so se na dan volitve razna pooblastila ponarejala, na katerih se blišči tudi vaš podpis. Ali ne diši to tudi po državnem pravdniku? Nadalje piše, kake levite je bral gosp. komisar volilni komisiji, da jih bo pomnila. Tukaj je le v toliko popraviti, da jih je bral **vašemu** vsegamo-gočnemu »Hlipku«, ker se je pritoževal čez župana, da ni vseh glasovnic dostavil, povedal mu je gosp. komisar v brk, da župan ni njegov hlapec, da bi moral dostavljati po raznih deželah raztresenim volilcem, morda celo v Ameriki, zato so pa bili razglasi nabiti, da se je lahko vsak volilec poučil iz njih. Nadalje piše, da je bilo sedaj sedem suhih let egiptovske teme, v katerih so naprednjaki v občini odločevali. Sedaj šele vemo, zakaj je dopisnik tako neznan-sko suh, menda ga je egiptovska lakota tako shušala. Nadalje prerokuje dopisnik, da pride sedaj sedem rodovitnih let dela za prosep občine. Tukaj bi pa prosili g. dopisnika, naj nam pojasni vse njegove zasluge za občino, ker mi pri najboljši volji nobenih ne vidimo. Morebiti je to njegova zasluga, ker je bil glavni ustanovitelj dveh mlekarn v občini, od katerih je pa ena že davno poginila, druga pa leži že davno v zadnjih »cugih« in jo le še z umetnimi zdravili drže pri življenju. Ali je morda to njegova zasluga, da se je ustanovila »prepotrebna« električna strojna zadruga v Sorici, ker jo je bilo res tako potreba, da se je izmed 70 posestnikov vpisalo samo 16 (reci šestnajst), kateri čakajo sedaj le še na državno in deželno podporo, s katero bodo vso elektriko plačali, mogoče jim pa še kaj za nameček ostane, saj potrebni so vsi. Mi vas le vprašamo, posebno pa g. dopisnika »Domoljuba«, zakaj ne pridete z računi na dan, menda se bojite zadržnikov, ker bodo premastni, takrat bode pa tudi vaše slave konec. Nazadnje nam tudi pojasnite, kdo vas je pooblastil, da ste vzeli hranilnični rezervni zaklad v znesku **ca. 3500 kron** in ga dali kot brezobrestno posojilo električni zadrugi? Gospod župnik Karlin, vi kot nadzornik hranilnice, dokažite nam, kje to naša pravila dovoljujejo?! O vašem podjetniku, ki ima »kofemaln« na motor, se pa hočemo prihodnjič bolj natanko pomeniti o njegovih vrlinah.

g Klerikalno izobraževalno delo v Predosljih. V nedeljo, 8. septembra, sem šel v klerikalne Predoslje na veselico izobraževalnega društva »Belce«. Za eno mizo je sedela vsa višja predoseljska klerikalna inteligenca, ki so ga že imeli vsi malo pod kapo. Načelnik pravi pobeglemu lemenatarju: Kaj pa ti, saj nič nimaš, saj nisi za nič. On mu pa odgovori: O, Joža, saj bi tudi ti nič ne imel, ko bi te Petrov-

čeva ne rešila. Saj veš, kako je bilo, ko sem te prosil enkrat na posodo, pa si rekel, da še sam nič nimaš. Pri tem si pa skočijo v lase in se začno klofutati in brcati prav tako, kakor barabe. Deželni poslanec, vulgo Čuk, je Šlibarja tako obrcal, da je roko še drugi dan na ruti okoli nosil. Jaz sem pa hitro svoja liberalna kopita pobral in sem odšel na Primskovo. Tam sem pa vprašal Petriča: Kaj pa kej vi? A mož mi žalostno odgovori: O, revež sem, ker mi moja žena hlače nosi, jaz pa kiklo. Potem jo mahnem v Šenčur. Na cesti je stala gruča klerikalcev, ki so z zanimanjem brali »Slovenski Dom«. Ko jih pozdravim in vprašam, kaj da imajo, mi pravi eden: Hudiča, tukaj beri zadnjo številko, boš pa videl, kako nas je eden pogruntal! Drugi pa pravi: V Voklem pa nek Matija »Slov. Dom« kar pri gosp. Primožu Žerovniku naredi, da ga liberalci ne bero, da ga le črni klerikalni možje naskrivaj stikajo v kaki bajti. Jaz sem pa rekel: Delajo, kot znajo in sem jo zavil mimo svetnika neznanokam.

o Notranjske novice o

n Iz Zavratec. Dne 8. t. m. je imel pri nas poslanec Gostinčar shod in sicer da bi poročal o svojem delovanju v državnem zboru. Shod je bil slabo obiskan; komaj se ga je udeležilo kakih **trideset oseb**. — Povedati ni imel nič novega, pravil je večinoma take stvari, katere je nešteto krat že pripovedoval na raznih shodih. Kar nam je novega povedal, je bilo edino o novem vojnem zakonu, kar pa nam je itak **že znano iz »Slovenskega Doma«**. Več itak ni povedal. Kakor se navadno skoro noben klerikalén shod ne konča, da bi se ne spomnili Zajca, tako se tudi ta ni. Predno je končal Gostinčar svoj shod, oziroma govor, se je spomnil tudi na zajca. Jezil se je čez njegovo požrešnost ter našteval brezštevilne njegove pregrehe in napake, ter končal svojo povest o zajcu s tem, da stoji S. L. S. še vedno na tem stališču, da se ta zverina, ki dela toliko kvara dobremu našemu ljudstvu, spravi iz tega božjega sveta. Zanimivo je bilo, da je na ta shod prinesel sam zajec svoj grešni želodec. Ko je Gostinčar navajal razne zajčje grehe, je **naš Zajec**, ker je vaje kimanja, kimal in kimal ter tako potrdil vse zajčje grehe. To pa nam ni znano, ali je zadovoljen tudi on s tem ali ne, kar je povedal Gostinčar, namreč, da se ta dolgouha in škodljiva zverina mora prej ko prej med kmeti uničiti. Ubogi zajec! — Toliko vam sporoča — **napreden kmet**.

n Iz Kilovč. (Smrtna kosa.) Dne 17. septembra je umrl tukaj naš obče priljubljeni gostilničar gospod Ivan Fatur. Bil je dober gospodar, vrl narodnjak in značajen mož. N. v m. p.!

Ostali slovenski kraji

o Kneže pri Tolminu na Primorskem. Tudi jaz se enkrat oglašim v »Slovenskem Domu«, kako je kaj pri nas v naših krajih. V naši fari je tako: Kneža je ena vas, lepa in prijetna. V njej prebivajo vsakovrstni ljudje, domači in tudi kak tujec. V Kneži imamo tudi »narodno - napredno čitalnico«, v kateri se dobe časopisi iz Gorice, Trsta in Ljubljane. A še ena vas je, Podmelec; tamkaj prebiva mnogo čukarije. Tamkaj se je čuk vgnedil s svojo nenarodno zalego, s katero se peni radi naše »narodno - napredne čitalnice«, a nam nič ne morejo. Tamkaj imajo čitalnico v farovškem, po starem rečeno v kokošnjaku. — Spodaj so kokoši in druga perjad, zgoraj pa čukarija. Tu se zbirajo stare, mlade in postarne device. Toda nobena še ni tako stara, da bi ne marala več poskočiti. Vse rade poskočijo. Ob nedeljah prav rade pogledajo na Hovico, kjer je gostilna in nekaj hiš. Gostilna je narodno - napredna in ima avtomat. Tudi čukarice se tu rade časih zabavajo pozno v noč. Seveda ne morejo sem vsako nedeljo. V Podmelcu imajo namreč farovž tik ob cesti, zato se malo boje gospoda župnika, da bi se ne kregal. Težko je smukniti mimo okna, da bi on ne opazil, ker vedno sedi pri oknu in piše. Toliko za enkrat. **Vsevednež.**

o Nesrečni slučaj ali urnebesna hudobija? 60letni Franc Semolič iz Brestovice na Krasu se je mudil dne 17. septembra v Sv. Križu ob morju; kupoval je po hišah rej. Okoli 1. popoldne hoče nakrmiti svojega konja, katerega je imel v hlevu ob državni cesti gostilne Sedmak. Mož je stal tik voza pred gostilno ob levi strani ceste (na Primorskem se mora voziti na desni strani ceste). Kar prileti z vso naglico neki avtomobil v smeri proti Trstu; zavozji na levo, dasi je bila široka cesta prazna in zadene z vso močjo v hrbet ubogega Semoliča. Ta je postal po silnem udarcu bled kot zid in težko je dihal. Nesli so ga v gostilno, kjer je dobil od dobrosrčnih Sedmakovih prvo pomoč. Kljub silnega strahu, ne pozabijo ti poslati 14letnega sina Kristijana Sedmaka za avtomobilom, da pogleda njegovo številko. Deček teče, kar more in ko so ga zagledali, so še bolj naglo vozili, a bistroumnemu fantiču vendarle ni ušla številka. Orožniški stražmojster je takoj bil na licu mesta ter je telefoniral o nesreči na merodajno mesto. — Semoliča so peljali ranjenega z vozom v tržaško bolnišnico. Govori se, da jo je šofer tega avtomobila popihal takoj v Italijo, ker se je imel ravnokar pred sodnijo zagovarjati radi sličnega slučaja, kakor je zgoraj navedeni. — V vozu so sedeli neki mesarji, ki so najeli avtomobil. Mogoče je, da so bili malo v rožcah. Neumljivo pa je, zakaj so zavozili v stran ceste. Obravnava pokaže, je - li tega kriva nesreča ali hudobija, ali vino . . . — Bog ve.

Gospodarstvo.

Kaj pravi bivši klerikalni dež. glavar pl. Šuklje o deželnem davku na zasebno vino.

(Konec.)

Koliko pa utegne dežela dobiti iz te naklade na »zasebno« vino? Samo po sebi se razume, da v tem pogledu ne moremo razpolagati s povsem gotovimi številkami. Račun tedaj more biti le približen. Evo ga:

Vinska produkcija na Kranjskem tekom zadnjih pet let kaže sledečo statistiko:

l. 1907.	280.071 hl
» 1908.	388.071 »
» 1909.	361.360 »
» 1910.	58.704 »
» 1911.	225.991 »

skupaj	1.314.197 hl
ali povprek $\left(\frac{1.314.197}{5}\right)$	262.839 hl na leto
katero se pač precej do malega popije v deželi.	262.839 hl

K tej količini pritegniti je še uvoz tujega vina, katero se pri nadzorništvu deželne užitnine ceni na približno 100.000 hl 100.000 hl

skupaj	362.839 hl
------------------	------------

Ako odračunamo na izvozu ter na drugih gubitkih približno 45.000 hl in odtegnemo že od državne užitnine zadeto pijačo s približno 180.000 » 225.000 »

potem nam ostane za novo naklado	137.893 hl
--	------------

V tej množini pa je zapopadenih približno 10% vinskega mošta in 3% petijota. Po tem razmerju spada tedaj od skupne vsote 137.839 hl na

vino	119.921 hl
vinski mošt	13.784 »
petijot	4.134 »

Ako vpoštevamo tarifno skalo, nese tedaj samostojna dežena naklada

od zasebnega vina	479.600 K
» vinskega mošta	41.000 »
» petijota	8.000 »

skupaj	528.600 K
------------------	-----------

Poudarjamo, da smo tu namenoma izpustili vsako kalkulacijo glede sadnega mošta, češ dotični dohodek bodi naj neka davčna rezerva. Upoštevši eno in drugo smemo tedaj s precejšnjo sigurnostjo trditi, da bo obdačenje »zasebnega« vina deželi neslo letnega **kosmatega** dohodka 500.000 K.

Koliko pa se potem sme računati na **režijske stroške?** Isti ne bodo previsoki. Saj ima Kranjska že dandanes v zakupu državno užitnino v 26 užitninskih okrajih (od 31), poleg tega že dandanes pobira po celi deželi naklado na pivo. Ako se tedaj za pomnoženo delo še iznova nastavi 34 dacarjev, ako se dalje razmerno k pomnoženim poslom pomnoži pisarniško osebje pri deželni užitninski nadzorništvi in primerno zviša tudi donesek deželnega zakupa pri splošni deželni upravi (v proračunu za leto 1912., pod A. Lastno pokritje I., 2, nastavljen z 10.000 K), ako se vse to potratno računa z 80.000 do 100.000 K na leto, preostaja zmiraj še **čisti dohodek letnih 400.000 K** zgolj od »zasebnega« vina.

V istini, novi davek je občutno breme, ali uspeh njegov za hirajoče deželne finance je sila ugoden!

Pa to še ni vse! Ker v obdačenju istega davčnega objekta ne sme biti nobene razlike, morala se bode tudi pri že obstoječi deželni nakladi na državno užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta davčna mera zvišati od davčnega nastavka 4 K od hektolitru. Sedanja 40%na deželna naklada na obdačeno vino znaša (pri »veliki tarifi«) 2 K 38 h, ako jo torej dvignemo na 4 K, poskočimo od 40% na približno 70%. Razlika bi bila tedaj pri hektolitru 1 K 70 h ali liter vina v krčmi bi se radi deželnega davka podražil za okroglo 2 h. Znam, da bodo krčmarji »radi ložjega računa« iz 2 h napravili vsaj 4 h, ali vprašam, v očigled velikanski fluktuaciji baš vinskih cen, pride li taka davčna razlika v istini resno v poštev, ali ni marveč celo verjetno, da se bode premnogokrat popolnoma na stran potisnila od drugih faktorjev, kateri neprimerno silnejše učinkujejo na detajlno vinski ceno?

Nočem ponavljati nadrobnega računa. Zadostuje, ako izrečem, da bode zvišanje sedaj 40%ne deželne doklade na vino itd. na 70% zevajoči deželni blagajni prinašala precej alterum tantum gori izkazanega zneska, tedaj novih 400.000 K na leto.

Čisti skupni donos deželne užitnine znašal bi torej proti sedanjemu **več za 800.000 K.**

In to še ni vse. Že preje sem naglašal, da za slučaj, ako dežela uvede svojo samostalno vinsko naklado ter v to svrhu pomnoži in spopolni svoj užitninski organizem, bode država primorana skleniti primerno pogodbo z deželo, katera naj potem prevzame ves državni užitninski zakup po vsem Kranjskem. Ne maram se tu spuščati v nadrobnosti. Toliko pa je gotovo, da se sme v tem slučaju zvišek deželnih dohodkov brez pretiranja računati na najmanj 200.000 K na leto.

Iz vsega tega sledi, da se po tej poti, po uvedbi od mene nasvetovane nove davščine na »zasebno« vino, dalje po primernem zvišanju deželne doklade na državno užitnino in končno po doseženem

dogovoru s finančnim erarjem glede zakupe državne užitnine dajo pomnožiti deželni dohodki za vsaj **en milijon kron na leto**. Polovico nepokritega primanjkljaja 2.000.000 K, kateri grozi uže leta 1913., gotovo pa nastane leta 1914., moremo pokriti tem načinom.

Ali nastane vprašanje, kdo pa bode nazadnje nosil dotično davčno breme?

Dokazal sem že, da se isto ne more odvaliti v obliki znižanih vinskih cen na producenta. Trpel bode pred vsem oni konzument, kateri si sedaj nabavi vino v količinah nad 56 litrov, ne da bi mu od nje treba odrajtati kak davek. Toda baš te vrste davčnih sil so razmerno tako krepke, da bodo zmagale dotično novo breme. Takim konzumentom ni treba posebnega davčnega varstva. Trpeli bodo seveda tudi oni vinorejci, kateri zase in za svojo družičinad več lastnega vinskega pridelka potrebujejo nego jim po besedilu dotičnih predpisov gre za »domačo porabo«. Istina, ali kaj sledi iz tega? Mari ne bode bolje, ako se potem vinske kapljice manj potraji doma, temveč iste več porabi za prodajo? Za svojo osebo pač nikakor nisem abstinents, a navzlic temu odločno zanikam, da bi bila vesela, prijetna zabava nemogoča, ako venomer med prisedniki ne kroži do vrha napolnjena vinska čaša. Premislite moj nasvet vsetransko, dragi rojaki, in — morda se bode sprijaznili z njim!

LISTEK.

Charles Dickens:

Sveča.

(Dalje.)

Preneham s tem in začnem poslušati pljuskanje vode. Nič ni bilo več slišati! — Niti najmanjšega glasu ne. A vendar, semtertja, kako se je zagnala iz morja riba in padla nazaj. Pa škripanje omajanih sklepov stare brige, ki se je nalahno zibala na malih valovčkah tihega vodovja.

Pet četrt ure! Ogoreli utrinek se je grozovito podaljšal, ko je preteklo te četrt ure. Zogljene del začne debeleti in se napihovati kot goba. Bil je rdeč, žareč in pripravljen, da odpade. Kam pade? Na katero stran? To je bilo odvisno od ladjinega guganja. Ali pade na zažgalnico? V tem slučaju mi ni preostajalo več življenja, kot samo še deset minut.

To spoznanje me privede za minuto k drugačnemu premišljevanju. Kakšna je neki smrt pri razstrelbi? Težavna? Čeprav, ali vsekakor prehitra, da bi moglo trpljenje dolgo trajati. Mogoče nekakšen močen drhtljaj po telesu, ali izven njega ali oboje? Mogoče pa ne trenoten otes in drhtljaj, nego razpršenje živega telesa v milijone žarečih isker in sicer v enem samem hipu. Ne vem, kako bo, ne morem si

tega v možganih predstaviti — ne, zavest me zapušča.

Ko se zopet vrnem k zavesti, oziroma, ko se ona vrne meni (ne morem natančno reči, kako je bilo), je bil ogoreli utrinek strahovito velik, plamen se je kadil, žareči vrh je imel vsak hip pasti na tla. Strah in groza pri tem pogledu me pripeljeta na drugo pot, gotovo dobro in koristno za mojo ubogo dušo.

Poskusim moliti, prosim, blagovolite razumeti, moliti potihem v srcu in v duši, ker mi je zamot v ustih branil, da bi bil prišel glas čez moje ustnice. Imel sem najboljši namen moliti, toda svečni plamen je ta moj namen izčrpal.

Hotel sem obrniti pogled od te morilske sveče — zastoj — skusim znova, hočem ga obrniti na špranjo pri zaklopu, k blagoslovljeni dnevni svetlobi — vse zastoj. Opustim torej to.

Sklenem, da zaprem oči in jih pustim trdno zaprte; poskusim to — enkrat — dvakrat — šlo je. »Bog blagoslovi mojo staro mater in sestro Lizzi; obvaruj obe in mi odpusti moje grehe!« — To je bilo vse, na kar sem imel čas misliti, ker oči se mi proti volji odpro in svečni plamen obliže hipoma vse moje čute.

Nisem slišal nič več ribjega letanja; nič več škripati sklepe stare brige, nič več mislil, nič več čutil, niti diha svoje lastne smrti — nič drugega nisem videl, kot težki, žareči konec stenja. Zibal se je, tresel, sklonil na eno stran, padel ves žareč — in obležal črn in neškodljiv na svečnikovem podstavku. Zazib brige je spremenil smer njegovega padca.

Hotel sem se zasmijati! Da, zasmijati vsled tega, ker je bila zlomljena moč stenjenega utrinka.

Če bi ne imel zamota v ustih, bi bil vriskal od smehu! Na vso moč sem skušal ta smeh dobiti ven — da mi je vsa kri silila v glavo in sem bil na pol zaduščen od pomanjkanja sape. Preostalo mi je ravno toliko zavesti, da sem izprevidel, da je moje nagnenje do smehu začetek blaznenja — zberem se zopet z nadčloveško muko, dokler me čuti zopet ne izdajo in zapuste, kot bičan konj.

En sam pogled skozi špranjo v zaklopu na žarek dnevne svetlobe mi vrne zopet zavest.

(Konec prihodnjic.)

Razno

* **Po pomoti.** V nekem mestu v Ameriki je bil obtožen delavec, da je ukradel trgovcu par hlač. Pride pred sodišče, kjer dobi zagovornika, kateremu se je posrečilo, da ga je »ven zrezal«, da je bil radi premalih dokazov popolnoma oproščen. Kot priči sta bila zaslišana tudi ukradenec in njegova žena. Ko je bila razprava končana, je ostal oproščen delavec še vedno

nepremično sedeč na zatožni klopi tako, da se mu spodnji del telesa ni nič videl. Čeprav mu je zagovornik povedal, da je sedaj prost in lahko gre kamor se mu poljubi, ostane ta še vedno nepremično sedeč in gleda na priče, zapuščajóče sodno dvorano. Sodniku pa se je stvar zdela čudna, zato končno reče oproščencu z jezo: Za vruga vendar, kaj pa sedite kot pribit, glejte, da se spravite že enkrat od tod, ali vam zatožna klop tako ugaja? Oproščenec pa mu odgovori prav po tiho: Dokler niso priče od tod, moram tukaj sedeti. Ja, zakaj neki? ga vpraša sodnik. Zato, ker sem danes po pomoti oblekel ukradene hlače. — Kako pa se je z njim nadalje zgodilo, pa zgodovina molči.

* **Kaj pravi znanost o pijači?** Pod naslovom »Alkohol in potomstvo« piše »Slovenski Narod«: »V Ženevi je napravil italijanski učenjak Ferrari poskuse, ki jasno osvetljujejo resničnost trditve, kako škodljivo vpliva uživanje alkohola na človeški organizem. Učenjak je dalj časa dajal uživati morskim prašičkom alkohol. Več prašičkov je zbolelo za hudimi krči, podobnimi epileptičnim napadom. Pozneje je prašičke umoril. Kakor drugi raziskovalci, je našel tudi Ferrari dalekosežne izpremembe v živčnih celicah, krvnih stanicah in v možganih ter hrbteničnem mozgu. Ferrarijeve živalice so izkotile mladiče in tudi mladiči so imeli bolne pojave in zlasti krče, podobne božjastnim napadom. Ferrari je umoril mlade morske prašičke in preiskal živčevje. In videl je, da se je tudi živčevje spremenilo; opazil je v njem bolne pojave. Ferrarijeva raziskavanja se popolnoma vjemajo z vsakdanjimi izkušnjami zdravnikov. Tako je pokazala statistika švicarskega zavoda za epileptične v Curihu, da je bila povprečno v desetih letih **tretjina** vseh na novo sprejetih bolnikov **otroci staršev, ki so mnogo pili.** Z znanstvenimi poizkusi je **popolnoma jasno dognano, da alkohol vpliva na vsa živa bitja, ljudi, živali in rastline škodljivo in povzroča razne bolezni poleg tega, da organizem občutno slabi proti drugim boleznim in jim človek preje podleže.**«

* **Nemški dijaki in češke češplje.** Tri nemške vseučiliščenike iz Berolina, ki so se na kolesih pripeljali v Hožice, je ondotni župan prijel, ker so z dreves kradli češplje. Enemu je konfisciral kolo. Tatinski dijaki so pa nato potegnili revolverje, nakar jih je dal župan aretirati in odvesti v Tabor. Seveda bodo zdaj nemški časopisi zopet pisali, da so Čehi napadli nemške dijake.

* **Tihotapstvo z orožjem.** Iz Amerike poročajo, da so baje iz Avstrije vtihotapili večje množine orožja v Abesinijo in Sudan. Neki mednarodni komite je nakupil na Dunaju 206.000 Werndllovih puš po en frank. Pri tem je zaslužil neki Amerikanec 60.000 frankov.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

Gorenjski: Dotično stvar pošljite, kadar boste imeli gotovo. Glede mladinskega gibanja pa pomislite, da Rim tudi ni bil sezidan v enem dnevu. Treba je dalj časa drezati, da stvar **dozori**. Oglasite se zopet kmalu!

Vel. Dolina: Preveč osebno. Se priporočamo za kaj splošnega.

Starman — Pittsburg: Sporočite časih kaj novic iz Amerike. Napišite kar po domače, bo že uredništvo Vaš dopis primerno uredilo. — Na zdar!

Čes. Obchodni Museum: — Obdržali. Diky! Žádost vyřídí administrace.

Sorška dolina, ad 18./IX. Že en mesec ne prejeli nič. Stvar se je torej »izgubila« kje na pošti. Osebno izročeno prejeti, kot vidite.

Dopisnike prosimo, naj pišejo dopise po eni strani papirja in s črnilom.

Spretnega

58

čevljarskega pomočnika sprejme takoj v trajno delo
Lukek Franc, čevljar v Št. Rupertu, Dolenjsko.

Priporočam svojo veliko zalogo

čevljev

od navadnih jako trpežnih do najfinejših, kakor tudi **lovskih in telovadnih čevljev**. **Dokolenice** (gamaše) in **galoše** vedno v zalogi. Na zahtevo tudi po meri.

Popravila cenj. odjemalcem točno in solidno.

Z odličnim spoštovanjem 53

A. OMERZA

izdelovalec in zaloga čevljev v Krškem.

Kolodvorska restavracija v Postojni.

Restavrater A. Zakotnik.

Prva pošiljatev priljubljenega Reininghausovega pivarskega piva je došla. ter se prvič nastavi jutri 22. sept.

Poziv.

Moja sinova Janez in Anton Zalar iz Vrbičja pri Grosupljem sta se prvi pred 6, drugi pred 4 leti izselila v Ameriko, kjer delata za dninarja. Ker bi rada zvedela za njuna naslova, prosim vsakega, ki bi vedel, kje prebivata, naj to sporoči meni pod naslovom:

Marija Zalar

Selo številka 28, pri Ljubljani.

Lastna tovarna ur v Svici

1887

Zahtevajte „JUBILEJNICENIK“ zastonj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana

Priporočamo našim Kolinsko cikorijo
* * * gospodinjam * * * iz EDIJE slovenske tovarne v Ljubljani.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA

tovarna zarezanih strešnikov
ponudi vsako poljubno množino **pat. dvojno zarezani**

strešnik - zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

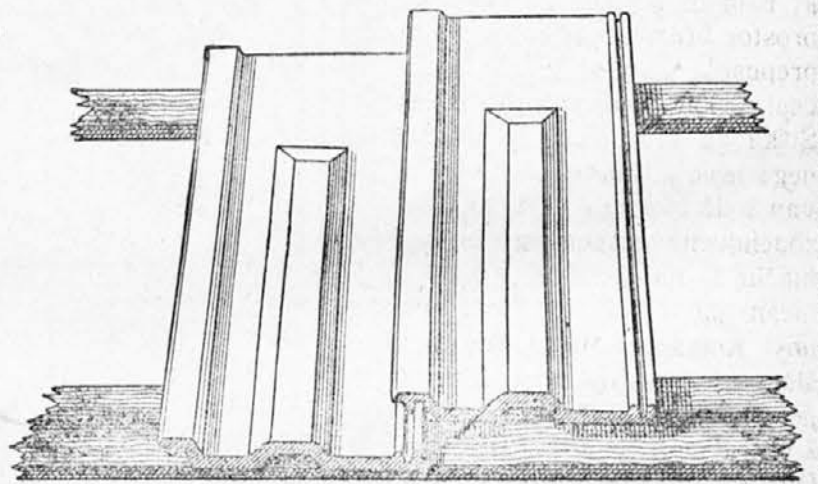
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpriprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Spretni zastopniki se iščejo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica številka 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižice s 4 1/2 %, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsaj tuji denar. Promet na leto do 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantneje.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Med bralce tega lista razdelimo 3000 parov

izbornih, veleelegantnih čevljev iz trpežnega usnja kakor kažejo slike, ker hočemo, da se spozna našo firmo 49

Samo delo t. j. K 13 75 za 3 pare čevljev se plača

Čevlji stanejo drugače K 42.— Pošljemo vsakemu po izberu in na popolno zadovoljnost 3 pare moških ali ženskih čevljev vsake številke

Prememba dovoljena, radi tega nobenega rizika. Pošilja se proti povzetju ali če se vplača denar naprej. Razpošiljanje po prvi katoliški eksportni hiši.

Franc Humann, Dunaj II. Aloisgasse šte. 3/H 9
Šete iz vašega priporočila pričakujemo dobiček.

Kri! in dober zajutr dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite

Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,

Zdravje! to je **dr. pl. Trnkóczyja SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 60 vin. Dobi se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža.

10 zapovedi za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Ceno češko posteljno perje

1 kg sivega očiščenega 2 K, boljše K 2 40, napol-belo K 3 60, belo K 4 80, prima mehko K 6.—, vele-prima K 7 20. Najboljše vrste K 8 40, snežno belo perje K 9 70.

Izdelane postelje iz neprodirnega rdečega modrega, belega ali rumenega posteljnega nankinga Izvrstno napolnjeno! Pernica ali blazina, 180 cm dolga, 116 cm široka K 10.—, K 12.—, K 15.— in K 18.—, 2 m dolga, 140 cm široka K 13.—, K 15.—, K 18.—, K 21.—. Zglavnik 80 cm dolg, 58 širok K 3.—, K 3 50 in K 4.—, 90 cm dolg, 70 cm širok K 4 50, K 5 50 in K 6.—. Nepovoljno se zamenja ali denar nazaj. — Natančni ilustrirani cenik gratis in franko. 54

Benedikt Sachsel, Lobes št. 957, pri Plizju na Češkem.

Loterijske številke.
Dvignjene v soboto, dne 14. septembra 1912.
Gradec: 30 1 8 12 21
Dunaj: 11, 25, 20, 63 16
Dvignjene v sredo, dne 18. septembra 1912.
Brno: 54, 22, 15 52, 66.

Eleganten in stanoviten je pravi

— kavčukov podpetnik. —
Dobiva se v vseh tozadevnih trgovinah.

Trgovina z železnino in poljedelskimi stroji. ::
Ft. Stupica v Ljubljani priporočila 37
svojo veliko zalogo poljedelskih strojev najboljše sestave kakor: Beornig - kosilnice, obratniške, grablje, bencin motorje za poljedelstvo in malo obrt, plug, brane, sl. moreznice, čistilnice, preseje za mevo, grozd e in sudsje po znano najnižji h cenah.

Velika zaloga raznovrsne železnine, orodja itd. cementa, traverz, šin in vseh v železnino spadajočih predmetov.
Ceniki na zahtevo brezplačno!

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	83	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 " " (prekajenega) . . .	2	29	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " Prašiči na klavnici . . .	1	30	1	50
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	80
1 " masti prašičje . . .	2	08	2	10
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	92	2	—
1 " slanine prekajene . . .	2	—	2	20
1 " sala . . .	1	92	2	00
1 " surov. margarinskega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	—	2	20
1 jajce . . .	—	9	—	10
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	1	10
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	20	3	80
1 piščanec . . .	1	20	1	40
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	—	80	—	20
1 gos . . .	5	—	5	80
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	0	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	70	—	—
100 " " " " 1 . . .	35	39	—	—
100 " " " " 2 . . .	35	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	34	50	—	—
100 " " " " 4 . . .	33	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	32	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	31	50	—	—
100 " " " " 7 . . .	28	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	19	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	24	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	42	—	—	—
100 " ržene moke . . .	33	50	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	24
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	40	—	48
1 " kaše . . .	—	28	—	30
1 " ričeta . . .	—	26	—	28
100 kg pšenice . . .	23	—	23	50
100 " rži . . .	19	—	20	—
100 " ječmena . . .	17	—	18	—
100 " ovs . . .	22	—	24	—
100 " ajde . . .	23	50	24	50
100 " prosa belega . . .	—	—	—	—
100 " " navadnega . . .	18	—	19	—
100 " koruze . . .	20	—	21	—
100 " činkvantina . . .	23	—	24	—
100 " krompirja . . .	4	80	6	—

Lesni trg
Cena trdemu lesu 9-50 do 12 K.
Cena mehkeemu les 8- do 9- K.

Trg za seno slamo, in steljo.
Na trgu je bilo
voz sena 5 — 6 —
" slame 4 — 5 —
" stelje 3 — 4 —
" detelja 5 50 6 —

SAMO 6 DNI! z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

Veljavni vozni listek za vse razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARDA
oblastveno potrjena pisarna
Ljubljana, Dunajska cesta 18
nasprot' gostilno „pri F govou“.

Vozni listek za Ameriko in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja voznih listkov po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno.

Domače podjetje! Lastna tovarna!

Priporočilo!

Ozirajte se pri nakupovanju oljnatih barv, lakov, firnežev in vseh v barvno stroko spadajočih predmetov na domačo trdko 48

Premrl & Jančar,
Ljubljana, Dunajska cesta 20. Kolodvorska ulica 18.

Ceniki brezplačno!

Najboljša kakovost! Najnižje cene!